

Obsah

Seznam použitých zkratk	XI
Slovo o autorovi	XIII
Úvod	1
1 Obecně k odpovědnosti za škodu v občanském právu	5
1.1 Obecné vymezení	5
1.2 Funkce náhrady škody	10
1.3 Předpoklady vzniku odpovědnosti za škodu	13
1.4 Subjekty náhrady škody	13
1.5 Prameny pro úpravu náhrady škody	17
2 Ekologická škoda – pojem	19
2.1 Obecný pojem „škoda“ v občanském právu	19
2.2 Pojem „ekologická škoda“	22
2.2.1 Nástin možného pojmání ekologické škody	22
2.2.2 Ekologická škoda z pohledu občanskoprávního	24
2.2.2.1 Obecně k pojmu „životní prostředí“	24
2.2.2.2 Životní prostředí z pohledu práva občanského	29
2.2.2.3 Ekologická škoda v občanském právu – shrnutí	30
2.3 Pojem „ekologická újma“ a její vztah k ekologické škodě	33
2.3.1 Obecně	33
2.3.2 Ekologická újma podle zákona o životním prostředí	35
2.3.2.1 Vymezení ekologické újmy podle zákona o životním prostředí	35
2.3.2.2 Vztah ekologické újmy podle zákona o životním prostředí a škody podle občanského práva	36
2.3.3 Ekologická újma a její náprava podle zákona o předcházení ekologické újmě (ve vztahu k úpravě občanskoprávní)	42
2.3.3.1 Úvodní poznámky	42
2.3.3.2 Vymezení působnosti zákona	44

2.3.3.3	Povinnosti provozovatele – prevence a náprava ekologické újmy	52
2.3.3.4	Řízení o uložení preventivních nebo nápravných opatření	55
2.3.3.5	Financování preventivních a nápravných opatření . .	56
2.3.3.6	Vztah úpravy podle zákona o předcházení ekologické újmě k občanskoprávní odpovědnosti za škodu	58
2.3.4	Náprava ekologické újmy prostřednictvím náhradových a nápravných opatření podle dalších zákonů	62
2.3.4.1	Úvodní poznámky	62
2.3.4.2	Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny	66
2.3.4.3	Zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu	67
2.3.4.4	Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách	68
2.3.4.5	Zákon č. 164/2001 Sb., lázeňský zákon	70
2.3.4.6	Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích	71
2.3.4.7	Zákon č. 78/2004 Sb., o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty	72
2.3.4.8	Zákon č. 44/1988 Sb., horní zákon	73
2.3.5	Ekologická újma z pohledu trestněprávního	73
3	Předpoklady vzniku odpovědnosti za škodu	79
3.1	Protiprávní úkon a právně relevantní škodná událost	79
3.1.1	Porušení právní povinnosti	79
3.1.2	Okolnosti vylučující protiprávnost	86
3.1.3	Právně relevantní (zákonem kvalifikovaná) škodná událost	100
3.2	Škoda	102
3.3	Příčinná souvislost	102
3.3.1	Obecně o příčinné souvislosti	102
3.3.2	Postup při zjišťování příčinné souvislosti	105
3.3.3	Ekologické škody a příčinná souvislost	113
3.3.4	Nástin řešení příčinného vztahu v souvislosti s náhradou ekologických škod ve vybraných státech	127
3.4	Zavinění	133

4	Povaha jednotlivých složek životního prostředí v občanském právu	137
4.1	Úvodní poznámky	137
4.2	Věc, součást, příslušenství	138
4.2.1	Pojem věci	138
4.2.2	Dělení věcí	139
4.2.3	Příslušenství a součást věci	144
4.3	Právní povaha jednotlivých složek životního prostředí	146
4.3.1	Vody	146
4.3.1.1	Obecné vymezení pojmu	146
4.3.1.2	Právní povaha vod	154
4.3.1.3	Zvláštní druhy vod	165
4.3.2	Ovzduší	166
4.3.3	Pozemek a jeho součásti	168
4.3.3.1	Obecné vymezení	168
4.3.3.2	Součásti pozemků	169
4.3.3.3	Jeskyně	183
4.3.4	Horniny – nerosty	185
4.3.5	Zvířata (živočichové)	191
4.3.5.1	Obecně	191
4.3.5.2	Zvířata v péči člověka	192
4.3.5.3	Volně žijící živočichové	196
5	Způsob a rozsah náhrady škody	222
5.1	Obecně ke způsobu a rozsahu náhrady škody	223
5.2	Vyčíslení škody	228
5.3	Zvláštní úprava výpočtu výše ekologické škody	231
5.4	Úvaha nad možností satisfakce jako prostředku nápravy ekologických škod	233
6	Promlčení	237
7	Platná právní úprava	249
7.1	Úvodní poznámky	249
7.1.1	Nástin systematiky vnitrostátní úpravy v některých evropských zemích	249
7.1.2	Nástin úpravy na mezinárodní a mezistátní úrovni	253
7.2	Povinnost k náhradě ekologických škod podle občanského zákoníku	255
7.2.1	Obecná odpovědnost za škodu	255

7.2.2	Náhrada ekologických škod způsobených provozní činností podle občanského zákoníku	258
7.2.2.1	Náhrada škody podle § 420a	258
7.2.2.2	Náhrada škod způsobených provozem zvláště nebezpečným	268
7.2.2.3	Náhrada škody způsobené provozem dopravních prostředků	272
7.2.2.4	Náhrada škod způsobených provozní činností v návrhu občanského zákoníku	294
7.3	Náhrada jaderných škod	295
7.3.1	Obecně k východiskům úpravy	295
7.3.2	Povaha jaderné škody	298
7.3.3	Jaderné zařízení	302
7.3.4	Povinný subjekt	306
7.3.5	Povaha odpovědnosti	307
7.3.6	Omezený rozsah náhrady škody	308
7.3.7	Pojištění a finanční záruky	311
7.3.8	Úmluva o dodatkovém odškodnění jaderných škod	312
7.3.9	Promlčení	314
7.3.10	Soudní příslušnost	315
7.4	Náhrada důlních škod	316
7.4.1	Obecně k východiskům úpravy	316
7.4.2	Příčiny důlních škod	317
7.4.3	Povaha důlních škod	319
7.4.4	Povinný subjekt	322
7.4.5	Odlišnosti v úpravě horního zákona a občanského zákoníku	322
7.4.6	Škody způsobené starými důlními díly	326
7.4.7	Sanace a rekultivace a jejich vztah k náhradě důlních škod	327
7.4.8	Zajištění schopnosti hradit důlní škody a sanace	330
7.4.9	Náhrada škody podle zákonů č. 62/1988 Sb. a č. 61/1988 Sb.	330
7.4.10	Nástin náhrady škody podle zákona č. 158/2000 Sb.	332
7.5	Zvláštní případy náhrady škody na některých složkách životního prostředí	333
7.5.1	Náhrada škody podle zákona o myslivosti	333
7.5.1.1	Obecně k povaze úpravy a jejímu vývoji	333
7.5.1.2	Škody způsobené užíváním honitby a škody způsobené zvěří	335

7.5.1.3	Uplatnění nároku za škody způsobené zvěří	342
7.5.1.4	Škody způsobené na zvěři	344
7.5.1.5	Náhrada škod způsobených zvěří podle zákona č. 115/2000 Sb.	345
7.5.2	Povinnost k náhradě škody podle zákona o rybářství	349
7.5.3	Speciální případ povinnosti k náhradě škody podle zákona č. 378/2007 Sb., o léčivech	350
7.5.4	Náhrada za ztrátu podzemních vod	351
7.5.5	Náhrady za poškozování lesa	353
7.5.6	Náhrada škod způsobených v důsledku odvracení krizových situací a stavů a jiných mimořádných situací . . .	356
7.5.6.1	Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému	357
7.5.6.2	Zákon č. 240/2000 Sb., krizový zákon	359
7.5.6.3	Náhrada škody při povodních podle vodního zákona	361
7.5.6.4	Náhrada škody způsobené při zdolávání požáru a jiných záchranných pracích podle zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně	364
7.5.6.5	Zákon č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií	365
7.5.6.6	Smlouvy o spolupráci a vzájemné pomoci při katastrofách, živelních pohromách a jiných mimořádných událostech	366
7.5.7	Škody způsobené na pozemku v souvislosti s oprávněným vstupem nebo výkonem předvídaných činností	368
7.5.7.1	Náhrada škody podle § 127 odst. 3 obč. zák.	368
7.5.7.2	Náhrada škod podle zákona o civilním letectví . . .	369
7.5.7.3	Náhrada škod podle zákona o pozemních komunikacích	369
7.5.7.4	Náhrada škod podle zákona o dráhách	370
7.5.7.5	Náhrada škody podle zákona o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa	370
7.5.7.6	Náhrada škody podle zákona o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty	370
7.5.7.7	Náhrada škody podle zákona o ochraně ovzduší	371

7.5.7.8	Náhrada škod způsobených v souvislosti se vstupem podle zákona o odpadech	372
7.5.7.9	Náhrada škody vzniklé při vstupu podle zákona o ochraně přírody a krajiny	372
7.5.7.10	Náhrada podle lázeňského zákona	373
7.5.7.11	Náhrada podle zákona o zeměměřičství	374
7.5.7.12	Náhrada škod podle zákona o rybářství	375
7.5.7.13	Náhrada škody podle stavebního zákona	375
7.5.7.14	Náhrada škody podle zákona o elektronických komunikacích	376
7.5.7.15	Náhrada majetkové újmy na pozemcích podle energetického zákona	377
7.5.7.16	Náhrada majetkové újmy na pozemcích podle předpisů o státní hranici a její ochraně . . .	380
7.5.7.17	Povinnost k náhradě škody v souvislosti se vstupem na pozemek podle zákona o zajišťování obrany České republiky	382
7.5.7.18	Náhrada škody v souvislosti se vstupem na pozemky podle vodního zákona	382
7.5.8	Náhrada škod na pozemcích a životním prostředí vůbec podle různých branných předpisů	383
7.6	Nástin povinnosti k náhradě škod způsobených v souvislosti s vypouštěním vesmírných objektů	386
7.7	Možné trendy budoucí úpravy	390
Summary	394
Přehled použité literatury	399
Rejstřík	416